



Sygn. akt I CSK 521/11

**WYROK
W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ**

Dnia 14 czerwca 2012 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący)
SSN Teresa Bielska-Sobkowicz
SSA Andrzej Niedużak (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa D. K. i T. K.
przeciwko Skarbowi Państwa – Prezesowi Sądu Okręgowego
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 14 czerwca 2012 r.,
skargi kasacyjnej powodów od wyroku Sądu Apelacyjnego
z dnia 22 lutego 2011 r.,

**oddala skargę kasacyjną i zasądza od każdego z powodów na
rzecz Skarbu Państwa – Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa
po 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Okręgowy oddalił powództwo D. K. i T. K. o zasądzenie odszkodowania od strony pozwanej Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Okręgowego w X. –za szkodę spowodowaną działaniem Wydziału Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w O. Sąd ten ustalił, że ojciec powodów J. K. darował w 1992 r. powodom udziały w nieruchomości położonej przy ul. M. 9 w J., powodowie zaś udzielili ojcu notarialnego pełnomocnictwa, m. in. do sprzedaży darowanej nieruchomości. Powodowie odwołali udzielone ojcu pełnomocnictwo i w dniu 20 września 2000 r. wnieśli do sądu wieczystoksięgowego o wpisanie zastrzeżenia o odwołaniu pełnomocnictwa. J. K. w dniu 18 stycznia 2001 r. złożył wniosek o wydanie mu zaświadczenia z Ksiąg Wieczystych i aktem notarialnym z dnia 19 marca 2001 r. dokonał zamiany nieruchomości i na siebie przeniósł własność nieruchomości położonej w J. przy ul. M. 9, w zamian za co na własność każdego z powodów przeniósł własność należących do niego mieszkań. Z aktu notarialnego wynika, że stawający zapewnił notariusza, że pełnomocnictwo nie zostało mu odwołane. W dniu 11 maja 2001 r. ojciec powodów został powiadomiony w formie pisemnej przez córkę o odwołaniu pełnomocnictwa z dnia 12 listopada 1992 r. W odpowiedzi zawiadomił oboje powodów, że dnia 23 maja 2001 r. w kancelarii notarialnej nastąpi sporządzenie aktu notarialnego przywracającego poprzednie stosunki własnościowe. Powodowie nie stawili się ani na ten, ani na kolejny termin wyznaczony na dzień 1 czerwca 2001 r. W dniu 26 kwietnia 2002 r. J. K. zbył nieruchomość. Powodowie objęli w posiadanie lokale przypadłe im w wyniku umowy zamiany z dnia 19 marca 2001 r.

Sąd Okręgowy ocenił roszczenie powodów o zapłatę różnicy wartości lokali i udziałów w nieruchomości położonej w J. w świetle przepisów art. 417 k.c. i przepisów ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu obowiązującym w dniu 29.03.2001 r., tj. w dniu dokonania wpisu prawa na rzecz J. K. Uwzględnił, że przepisy nie przewidywały dokonania wpisu ostrzeżenia o odwołaniu pełnomocnictwa, jednakże sąd wieczystoksięgowy winien wniosek rozpoznać i go oddalić oraz winien zbadać ważność pełnomocnictwa. Sąd Okręgowy ocenił, że sąd wieczystoksięgowy dopuścił się uchybienia, bowiem nie uwzględnił, że umowa zamiany została zawarta z samym sobą i w myśl art. 108 k.c. była nieważna. Sąd

Okręgowy ocenił działanie sądu wieczystoksięgowego jako zawinione (art. 417 k.c.), jednak powództwo oddalił jako nieudowodnione co do wysokości szkody.

Apelację od wyroku wnieśli powodowie, którzy zarzucali naruszenia art. 233 § 1 k.p.c., art. 244 k.p.c., błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku oraz naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. i art. 362 k.c.

Sąd Apelacyjny oddalił apelację powodów i zasądził od nich na rzecz strony pozwanej koszty postępowania apelacyjnego. W uzasadnieniu wyroku Sąd Apelacyjny podniósł, że spór dotyczy w istocie zakresu kognicji sądu wieczystoksięgowego i związku przyczynowego między czynnościami tego sądu, a szkodą powodów. Ostrzeżenia o odwołaniu pełnomocnictwa nie podlegają ujawnieniu w księdze wieczystej. Wpisanie ojca powodów jako właściciela nie nastąpiło na podstawie pełnomocnictwa, ale na podstawie aktu notarialnego, toteż ocenę znaczenia pełnomocnictwa odnieść należy do treści aktu notarialnego, a nie do wpisu, którego dokonał Sąd Rejonowy. Treść pełnomocnictwa jakim dysponował ojciec powodów dawała mu możliwość zawarcia umowy dotyczącej nieruchomości położonej przy ul. M. 9. W ocenie Sądu Apelacyjnego Sąd wieczystoksięgowy nie był władny stwierdzić nieważności aktu notarialnego, bowiem Sąd ten nie mógł badać, czy złożone notariuszowi oświadczenie, iż stawający do aktu działa na podstawie ważnego pełnomocnictwa, odpowiada prawdzie, choć brak ważnego pełnomocnictwa może stanowić podstawę unieważnienia czynności. W konkluzji Sąd Apelacyjny stwierdził brak przesłanki bezprawności w działaniach sądu wieczystoksięgowego.

Skargę kasacyjną wnieśli powodowie, którzy zaskarżyli wyrok w całości i wnieśli o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania przez Sąd Apelacyjny.

Powodowie oparli skargę na obu podstawach kasacyjnych, w ramach których zarzucili naruszenie art. 46 ust.1 i 2 w zw. z art. 26 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece w brzemieniu obowiązującym w dniu 29 marca 2001 r., art. 108 k.c., art. 417 k.c. z zw. z art. 361 § 1 k.c. i art. 77 ust. 1 Konstytucji, art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c., art. 233 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c. oraz art. 45 ust. 1 i art. 178

ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji i art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o jej oddalenie i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności należy odnieść się do zarzutów podniesionych w ramach drugiej podstawy kasacyjnej, tj. do zarzutów naruszenia prawa procesowego, których uchybienie mogło mieć wpływ na wynik sprawy.

Trafny jest pogląd, że wynikający z art. 378 § 1 k.p.c. obowiązek rozpoznania sprawy w granicach apelacji obejmuje nakaz rozważenia przez sąd II instancji wszystkich podniesionych w apelacji zarzutów (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 15 listopada 2002 r., V CKN 1348/00, nie publikowany; z dnia 21 sierpnia 2003 r., III CKN 392/01, OSNC z 2004 r., Nr 10, poz. 161; z dnia 27 stycznia 2004 r., I PK 219/03, OSNP z 2004 r., Nr 23, poz. 404; z dnia 23 lutego 2006 r., II CSK 132/05, nie publikowany; z dnia 13 stycznia 2006 r., III CSK 5/05, nie publikowany; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2007 r., II CSK 321/06, nie publikowane). Postępowanie przed sądem odwoławczym ma charakter postępowania rozpoznawczego. Oznacza to, że sąd odwoławczy może naprawić – w granicach zaskarżenia – wszystkie naruszenia prawa materialnego, niezależnie od tego, czy zostały wytknięte w apelacji (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 lutego 2012 r., IV CSK 290/11, nie publikowany). W szczególności w tym zakresie Sąd odwoławczy weryfikuje i ponownie ocenia co jest istotą sporu i pod tym kątem bada, czy zastosowano w sprawie właściwe przepisy oraz dokonuje własnej oceny sprawy przy zastosowaniu przepisów odpowiednich (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 maja 2002 r., II CKN 615/00, nie publikowany). Sąd Apelacyjny podniósł w uzasadnieniu wyroku, że w jego ocenie spór nie dotyczył tego, kiedy J. K. dowiedział się o odwołaniu pełnomocnictwa (czym zajmował się Sąd Okręgowy) oraz zaznaczył, że większość zarzutów apelacji sprowadzała się do tej właśnie kwestii. Sąd Apelacyjny podkreślił również, że istota sporu sprowadza się do zakresu kognicji sądu wieczystoksięgowego, który w postępowaniu o zmianę wpisu

w księdze wieczystej orzeka, zgodnie z art. 46 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (obowiązującego w dacie dokonania wpisu), na podstawie dokumentów jakimi dysponuje (bada treść wniosku, dokumentów dołączonych do wniosku i treść księgi wieczystej). Sąd Apelacyjny, w sposób poddający się kontroli, dał jednoznaczny wyraz stanowisku, że zarzuty nie dotyczące wskazanej istoty sporu uznał za obojętne dla wyniku sprawy, a tym samym nietrafne. Ocenę taką należy odnieść także do podniesionych w apelacji zarzutów, dotyczących poprawności dokonanych w sprawie ustaleń faktycznych. Stosowana norma prawna determinuje fakty, które mają dla rozstrzygnięcia istotne znaczenie (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., II CSK 357/11, nie publikowane). Jeżeli ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd Okręgowy nie dotyczyły istoty sprawy, to kontrola ich poprawności w drodze instancyjnej jest bezprzedmiotowa, bowiem nie ma wpływu na treść orzeczenia. Również Europejski Trybunał Praw Człowieka uznał, że art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności zobowiązuje sądy do odpowiedniego uzasadnienia wyroków, nie oznacza to, że Sąd ma obowiązek szczegółowego odniesienia się do każdego argumentu podniesionego przez stronę (por. orzeczenie Trybunału Praw Człowieka w sprawie Van de Hurk v. Holandia z dnia 19 kwietnia 1994 r.). Zarzut naruszenia art. 382 k.p.c. nie może stanowić samodzielnej podstawy kasacyjnej (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 2012 r., II CSK 357/11, nie publikowane), bowiem ma charakter ogólnej dyrektywy. Potwierdzenie się więc zarzutu naruszenia tego przepisu uzależnione było od wytknięcia i potwierdzenia się innych uchybień procesowych Sądu odwoławczego. Drugi i trzeci zarzut skargi kasacyjnej – postawione w ramach drugiej podstawy kasacyjnej – zostały sformułowane w wykluczający się wzajemnie sposób. W zarzucie naruszenia art. 233 § 1 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. oraz art. 378 § 1 k.p.c. i art. 382 k.p.c. powodowie podnieśli, że Sąd Apelacyjny przyjął za własne ustalenia Sądu Okręgowego a w trzecim zarzucie, naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w zw. z art. 391 k.p.c., że Sąd Apelacyjny nie wskazał, czy podziela ustalenia Sądu Okręgowego, czy dokonuje własnych ustaleń. Przede wszystkim jednak, zarzuty te jako dotyczące ustaleń faktycznych i oceny dowodów są w świetle art. 398³ § 3 k.p.c. niedopuszczalne.

Zdaniem skarżących Sąd Apelacyjny nie sporządził uzasadnienia w taki sposób, który poddaje się kontroli, co do tego jaki stan faktyczny Sąd ten uznał za podstawę swojego orzeczenia. Zarzut naruszenia art. 328 § 2 k.p.c. w związku z art. 391 § 1 k.p.c. jest usprawiedliwiony w przypadkach, w których treść uzasadnienia orzeczenia Sądu drugiej instancji uniemożliwia całkowicie dokonanie oceny toku wyводу, który doprowadził do wydania orzeczenia (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 września 2011 r., I UK 61/11, nie publikowany; z 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNP z 2003 r., Nr 7, poz. 182; z 5 września 2001 r., I PKN 615/00, OSNP Nr 15, poz. 352; z 24 lutego 2006 r., II CSK 136/05; z 24 sierpnia 2009 r., I PK 32/09; z 16 października 2009 r., I UK 129/09, nie publikowany; z 8 czerwca 2010 r., I PK 29/10, nie publikowany). W treści uzasadnienia Sąd ten wskazał, że rozstrzygnięcie Sądu Okręgowego jest trafne, choć nie podzielił motywów rozstrzygnięcia. W dalszej części uzasadniania dokonał oceny roszczenia przy zastosowania art. 46 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, uprawnień sądu wieczystoksięgowego i wynikającej z tego przepisu kognicji sądu wieczystoksięgowego ograniczającej się do badania dokumentów będących podstawą wpisu oraz treści księgi wieczystej. Nie ma więc podstaw do twierdzenia, że uzasadnienie zaskarżonego wyroku nie spełnia wymogu przewidzianego w art. 328 § 2 k.p.c.

Nie potwierdził się także zarzut naruszenia art. 45 ust. 1 i art. 178 ust. 1 w zw. z art. 2 Konstytucji i art. 6 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności. Immanentną częścią prawa do sprawiedliwego i rzetelnego procesu tj. prowadzonego zgodnie z konstytucją i konwencyjną zasadą rządów prawa, jest prawo do rozpoznania sprawy przez niezawisły i bezstronny sąd ustanowiony ustawą (art. 2 i 45 ust. 1 i art. 178 ust. 1 Konstytucji, art. 6 Konwencji). Przebieg niniejszego procesu nie dostarcza racjonalnych argumentów wskazujących na brak zachowania przez sądy orzekające wymaganych standardów rzetelności, bezstronności czy niezależności. Skarżąca nie wskazała w tej mierze żadnych skonkretyzowanych zarzutów poza zbyt długim jej zdaniem czasem oczekiwania na pisemne uzasadnienie wyroku. Ta okoliczność nie może jednak wpłynąć na ocenę, że powódkę pozbawiono prawa do sprawiedliwego procesu.

W ramach pierwszej podstawy skargi kasacyjnej, w pierwszej kolejności podniesiono zarzut naruszenia art. 46 ust. 1 i 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu obowiązującym w dniu 29 marca 2001 r., przez błędną wykładnię i niewłaściwe zastosowanie, polegające na nieuzasadnionym zawężeniu kognicji sądu wieczystoksięgowego. Wbrew takiemu sformułowaniu, uzasadnienie zarzutu wskazuje, że zdaniem strony skarżącej, sąd drugiej instancji dokonał błędnej wykładni art. 46 ust. 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece przez wadliwe przyjęcie, iż sąd nie był władny stwierdzić, że czynność prawna podlegająca ujawnieniu w księdze wieczystej była bezwzględnie nieważna, bowiem dokonana bez koniecznego pełnomocnictwa. W tym miejscu trzeba przypomnieć, że art. 46 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu aktualnym dla rozpoznania niniejszej sprawy, ograniczał sąd rejonowy do badania jedynie treści wniosku, treści i formy dołączonych doń dokumentów oraz treści księgi wieczystej. Odmowa dokonania wpisu mogła opierać się na okolicznościach, które są powszechnie znane lub doszły do wiadomości sądu rejonowego w inny sposób. W judykaturze Sądu Najwyższego wielokrotnie podkreślano ograniczoność kognicji sądu wieczystoksięgowego oraz wskazywano, że ten sąd nie ma uprawnień do prowadzenia postępowania dowodowego, odpowiednie dokumenty winny być przedłożone sądowi do czasu rozpoznania wniosku. W ramach postępowania o wpis do księgi wieczystej nie jest dopuszczalne przeprowadzanie dowodów osobowych, np. dowodów z zeznań świadków, przesłuchania uczestników postępowania czy opinii biegłych. W konsekwencji sąd ten nie ma prawa dokonywać ustaleń faktycznych odmiennych niż podane przez strony (por. przykładowo postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 lipca 2008 r., II CSK 115/08, z dnia 9 grudnia 2010 r., IV CSK 168/10, z dnia 5 stycznia 2011 r., III CSK 84/10, z dnia 30 września 2009 r., V CSK 63/09 – nie publikowane). Sąd wieczystoksięgowy nie jest jednak zwolniony z obowiązku badania, czy czynność prawna, na podstawie której ma być dokonany wpis jest ważna. Zakresem badania objęte jest również pełnomocnictwo do dokonania czynności prawnej, na podstawie której ma zostać dokonany wpis. Badanie takie ogranicza się jednak do kwestii, które można ustalić na podstawie dokumentów będących podstawą wpisu oraz treści księgi wieczystej (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 lipca

2009 r., I CSK 497/08 - nie publikowane, z dnia 7 grudnia 1999 r., II CKN 591/98, OSNC 2000/7-8/131, uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2003 r., III CZP 79/02, OSNC 2003/11/142). W aktach księgi wieczystej znajduje się pełnomocnictwo udzielone pełnomocnikowi, który działał w imieniu mocodawców. Pełnomocnictwo to zostało sporządzone w formie aktu notarialnego, a więc w formie wymaganej do zawarcia umowy zamiany własności nieruchomości. Na pełnomocnictwo pełnomocnik powołał się tak w postępowaniu o wpis w księdze wieczystej, jak i przy dokonywaniu czynności prawnej, tj. zawieraniu umowy zamiany nieruchomości z dnia 19 marca 2001 r. Tę okoliczność potwierdza treść aktu notarialnego – umowy zamiany, z którego wynika, że pełnomocnik złożył oświadczenie przed notariuszem, iż pełnomocnictwo nie zostało odwołane. W aktach sądu wieczystoksięgowego znajdowało się również oświadczenie o odwołaniu pełnomocnictwa. Oświadczenie to zostało złożone przez powodów w dniu 20 września 2000 r. do akt księgi wieczystej. Nie było ono jednak wystarczające do przyjęcia przez sąd wieczystoksięgowy, że pełnomocnik działał bez umocowania. Skuteczność odwołania pełnomocnictwa zależy od tego, czy o odwołaniu dowiedział się pełnomocnik. Wiedza pełnomocnika jest w tym wypadku przesądzająca (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 października 2002 r., V CKN 1234/00, nie publikowany). Odwołanie pełnomocnictwa jest jednostronną czynnością prawną i zgodnie z art. 61 § 1 k.c. jest skuteczne z chwilą, gdy doszło do adresata w taki sposób, że mógł on zapoznać się z jego treścią. Decydujące znaczenie ma zatem ustalenie, kiedy faktycznie adresat oświadczenia woli (pełnomocnik) zapoznał się z jego treścią, albo kiedy mógł się z nią zapoznać. Niewystarczające jest ustalenie, że wiedza o odwołaniu pełnomocnictwa dotarła do innych podmiotów obrotu prawnego, w szczególności do sądu prowadzącego księgę wieczystą dla nieruchomości będącej przedmiotem czynności prawnej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 21 października 2010 r., IV CSK 120/10, nie publikowane, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 marca 2006 r., IIPK 128/05, OSP 2007/6/75). Brak jest jednak w tych aktach dowodu, że oświadczenie to zostało złożone, zgodnie z art. 61 § 1 k.c. pełnomocnikowi. Sąd dokonujący wpisu w księdze wieczystej na podstawie umowy zamiany nieruchomości, nie był więc uprawniony wziąć pod uwagę znajdującego się w aktach oświadczenia o odwołaniu

pełnomocnictwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 grudnia 2010 r., IV CSK 168/10, nie publikowane) i na podstawie samego tylko oświadczenia odmówić wpisu do księgi wieczystej. Sąd ten nie był także upoważniony do przeprowadzenia postępowania dowodowego, czy i kiedy powodowie złożyli swojemu ojcu J. K. oświadczenie o wypowiedzeniu pełnomocnictwa (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 grudnia 1999 r., II CKN 591/98, OSNC 2000/7-8/1310). Odwołanie pełnomocnictwa nie jest informacją podlegającą ujawnieniu w treści księgi wieczystej. Wydanie postanowienia w przedmiocie wniosku o wpisanie zastrzeżenia nie miało więc wpływu na ocenę, że sąd wieczystoksięgowy nie miał podstaw do uwzględniania oświadczenia powodów o odwołaniu pełnomocnictwa.

Artykuł 46 ust. 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece w brzmieniu obowiązującym w dacie dokonania wpisu zmiany w księdze wieczystej przewidywał, że postanowienie odmawiające dokonania wpisu, może opierać się na okolicznościach, które są powszechnie znane lub doszły do wiadomości sądu rejonowego w inny sposób. Nawet w przypadku, gdy nie ulega wątpliwości, że oświadczenie o odwołaniu pełnomocnictwa zostało złożone w sądzie (lub dotarło do innych uczestników obrotu prawnego) przepis ten nie uprawniał do badania przez Sąd, czy oświadczenie mocodawców o odwołaniu pełnomocnictwa doszło do umocowanego. Przepis art. 46 ust. 2 ustawy o księgach wieczystych i hipotece mógłby być podstawą ustalenia, że pełnomocnictwo zostało odwołane, tylko wówczas, gdyby do oświadczenia o odwołaniu pełnomocnictwa zostało dołączone potwierdzenie, że oświadczenie to złożono również pełnomocnikowi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19 marca 2003 r., ICKN 152/01, OSNC 2004/6/92). Jednak, jak wynika z oświadczenia o odwołaniu pełnomocnictwa (złożonego w aktach prowadzonych dla księgi wieczystej), powodowie nawet nie pobrali dodatkowego egzemplarza oświadczenia o odwołaniu w celu doręczenia go pełnomocnikowi (ojcu powodów).

Sąd Najwyższy nie podzielił zarzutu naruszenia art. 108 k.c. Artykuł 108 k.c. statuuje zasadę, zgodnie z którą pełnomocnik reprezentujący mocodawcę nie może być jednocześnie drugą stroną czynności prawnej (zakaz podejmowania czynności prawnych „z samym sobą”). Od zasady tej art. 108 k.c. przewiduje jednak dwa

wyjątki. Pierwszy z nich polega na tym, że dopuszczalność czynności „z samym sobą” może wynikać z treści pełnomocnictwa. Drugi wyraża się w tym, że ze względu na treść czynności prawnej wyłączona jest możliwość naruszenia interesów mocodawcy (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 29 czerwca 2005 r., I ACa 1855/04, nie publikowany). Dopuszczalność czynności prawnej „z samym sobą” powinna wynikać z treści pełnomocnictwa, lecz nie musi być w nim wprost wyrażona. Wola mocodawcy może więc zostać wyrażona w sposób wyraźny bądź dorozumiany. Wyłączenie zakazu musi być jednak niewątpliwe, niedwuznaczne. Wystarczające jest jednak, gdy na wolę mocodawcy wskazuje interpretacja oświadczenia woli o udzieleniu umocowania dokonana przy zastosowaniu art. 65 § 1 k.c. W takim przypadku nie ma znaczenia, czy dana czynność zagraża interesom mocodawcy, czy też nie. W sprawie zaszedł wyjątek o którym mowa w art. 108 k.c. uprawniający J. K. do zawarcia umowy zamiany nieruchomości z jednej strony we własnym imieniu i na własną rzecz, z drugiej jako pełnomocnika swoich dzieci. Z treści pełnomocnictwa wynika, że ojciec powodów nie był niczym skrupowany. Zakres udzielonego mu pełnomocnictwa nie był ograniczony co do podmiotów, na rzecz których mógł dokonać przeniesienia pełnomocnictwa (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 października 2004 r., IICK 118/04, nie publikowany). Nieograniczony zakres pełnomocnictwa udzielonego ojcu pośrednio potwierdzili sami powodowie. Nie kwestionowali bowiem prawidłowości czynności dokonanej przez pełnomocnika, na podstawie tej samej umowy zamiany, tj. przeniesienia na nich własności lokali mieszkalnych, które zostały przez powodów objęte w posiadanie. Także swojej szkody powodowie upatrywali w różnicy wartości przeniesionych na ich własność mieszkań oraz wartości nieruchomości w J. Reasumując, dokumenty jakimi dysponował sąd wieczystoksięgowy nie dawały podstawy do odmowy dokonania wpisu w księdze wieczystej, na podstawie umowy zamiany z dnia 16 marca 2001 r.

Po wejściu w życie Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. przesłanką odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa, także na podstawie art. 417 k.c. w brzmieniu obowiązującym do dnia wejścia w życie ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o zmianie ustawy - Kodeks cywilny oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 162, poz. 1692), była bezprawność działania (zaniechania)

jednostki organizacyjnej Skarbu Państwa, z którego funkcjonowaniem związana była szkoda. Pojęcie bezprawności na gruncie art. 417 k.c. wielokrotnie było przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, który wyjaśnił, że niezgodność z prawem może przybrać postać naruszeń konstytucyjnych praw i wolności, konstytucyjnych zasad funkcjonowania władzy publicznej, uchybień wymaganom określonym w ustawach zwykłych, aktach wykonawczych, jak i uchybień normom pozaprawnym, w różny sposób powiązanych z normami prawnymi (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2011 r., IV CSK 290/10, nie publikowany). Powodowie bezprawności działania sądu wieczystoksięgowego upatrywali w dokonaniu wpisu prawa własności nieruchomości położonej w J. przy ul. M. 9 na rzecz J. K., na podstawie umowy zamiany z dnia 19 marca 2001 r. Jak to powyżej wykazano, nie było podstaw do odmowy dokonania wpisu, zaś pozytywne przesłanki wpisu zostały spełnione. Nie sposób więc doszukać się w postępowaniu sądu rejonowego znamion bezprawności.

Mając powyższe na uwadze, na podatknie art. 39814 k.p.c., skargę kasacyjną oddalono. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 §1 k.p.c. w związku z art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 8 lipca 2005 r. o Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa (Dz. U. Nr 169, poz. 1417 ze zm.).